

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/575
Toplantı Tarihi/Sayısı : 26.12.2023/36
Karar Numarası : 2023/1116
Başvuran : M. K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Çanakkale E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almamasına rağmen bu koşullarda infaz rejimine tabi tutulduğu iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Adli suçtan hükümlü olduğunu, işlediği suçun ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren örgütlü suçlardan olmamasına rağmen Kurumun yüksek güvenlikli bölümünde cezasını infaz ettiğini,

b. Yedi yıldır iyi halli olduğunu ve herhangi bir disiplin cezası almadığını,

c. Normal koğuşa geçme talebi içeren dilekçelerine olumsuz cevap verildiğini,

ç. Tutulduğu koğuşun 4 veya 6 kişilik kapasiteye sahip olmasına rağmen 8 kişi kaldıklarını, bu durumun sağlığını ve psikolojisini olumsuz etkilediğini ileri sürmekte ve gerekli işlemlerin yapılmasını talep etmektedir.

3. Muhatap Çanakkale E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesi gereğince Kurumun bir bölümünün yüksek güvenlikli olarak belirlendiği,

b. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in "Hükümlülerin Gruplandırılması" başlıklı 19'uncu maddesi kapsamında İdare ve Gözlem Kurulu tarafından mahpusların suç türleri, eğitim durumları, ruh ve beden sağlıkları, psiko-sosyal, kültürel, akrabalık ve hasımlık durumları, hükümlü ve tutuklu olmaları göz önünde bulundurularak odalara yerleştirmelerinin yapıldığı,

c. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Yönetmeliğin 70'nci maddesi gereğince Kurum tarafından hazırlanan Bir Bölümü Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İç Yönergesi'nin "Türlerine Göre Bölümler" başlıklı 6'ncı maddesi kapsamında, ... blokta bulunan 8 kişi kapasiteli odalarda terör, toplumda infial yaratan suçlar, can güvenliği sağlanması zorunluğu olan hükümlü ve tutuklular ile tahliyesine uzun süre olan hükümlülerin barındırılmasına karar verildiği,

ç. Çanakkale Cumhuriyet Başsavcılığınca tanzim edilen müddetname ile başvuranın koşullu salıverilme tarihinin 13/12/2048 ve hak ederek tahliye tarihinin 14/12/2061 olarak belirlendiği, başvuranın ceza infaz

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

kurumunda bulunmakta iken tekrar kasten adam öldürme veya diğer hapis cezalarını gerektirir suça karışması durumunda koşullu salıverme tarihinin değişmeyeceği, bu sebep ile hakkında özel güvenlik tedbiri alınması gerektiğinden başvuranın İdare ve Gözlem Kurulunun 30/01/2023 tarih ve 2023/... sayılı Kararı ile başvuranın yüksek güvenlikli bölümde barındırılmasına karar verildiği,

d. İdare ve Gözlem Kurul kararının usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle Çanakkale İnfaz Hâkimliğinin 16/02/2023 tarih ve 2023/... Esas 2023/... sayılı Kararı ile başvuranın itirazının reddedildiği,

e. Başvuranın 22/02/2023 tarihinde Çanakkale 1. Ağır Ceza Mahkemesine itiraz ettiği ve değerlendirme aşamasında olduğu belirtilmiştir.

4. 6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca muhataptan alınan cevap, görüşü alınmak üzere başvurana iletilmiş ve yazılı görüşü talep edilmiştir. Başvuran yazılı görüş talebine herhangi bir yanıt vermemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumun; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması*" gerekmektedir.

8. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesine göre;

"(1) *Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinde kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*

(2) *Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın, iddia ve talepleri konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Anayasa Mahkemesi (AYM), Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası

çerçevesinde ceza infaz kurumlarında tutulma koşullarını değerlendirirken başvuru tarafından ileri sürülen somut olaylara ilişkin iddialarla birlikte koşulların bir bütün olarak gözetilmesi ve bu kapsamda önlemlerin şiddeti, süresi, amacı ve bireyler için sonuçlarının birlikte değerlendirilmesi gerektiğini kabul etmiştir (AYM, *Turan Günana*, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, para. 38.).

11. Somut olayda başvuran ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almamasına rağmen bu koşullarda infaz rejimine tabi tutulduğunu ileri sürmüştür. Muhatap İdare tarafından iletilen bilgi ve belgelere göre; 5275 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesi gereğince Kurumun bir bölümünün yüksek güvenlikli olarak belirlendiği, Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in "*Hükümlülerin Gruplandırılması*" başlıklı 19'uncu maddesi kapsamında İdare ve Gözlem Kurulu tarafından mahpusların suç türleri, eğitim durumları, ruh ve beden sağlıkları, psiko-sosyal, kültürel, akrabalık ve hasımlık durumları, hükümlü ve tutuklu olmaları göz önünde bulundurularak odalara yerleştirmeler yapıldığı anlaşılmıştır.

12. Muhatap Kurum tarafından hazırlanan Bir Bölümü Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İç Yönergesi'nin "*Türlerine Göre Bölümler*" başlıklı 6'ncı maddesi kapsamında; ... blokta bulunan 8 kişi kapasiteli odalarda terör, toplumda infial yaratan suçlar, can güvenliği sağlanması zorunluğu olan hükümlü ve tutuklular ile tahliyesine uzun süre olan hükümlülerin barındırılmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda muhatap İdare tarafından iletilen bilgi ve belgelerde; İdare ve Gözlem Kurulu tarafından başvuranın ceza süresinin fazla olması ve ceza infaz kurumunda bulunmakta iken tekrar kasten adam öldürme veya diğer hapis cezalarını gerektirir suça karışması durumunda koşullu salıverme tarihinin değişmeyeceği, bu sebep ile hakkında özel güvenlik tedbiri alınması gerektiğinden başvuranın yüksek güvenlikli odada kalmasına karar verildiği, başvuranın İdare ve Gözlem Kurulunun kararına itirazının Çanakkale İnfaz Hâkimliğinin 16/02/2023 tarih ve 2023/... Esas 2023/... sayılı Kararı ile reddedildiği ve Çanakkale 1. Ağır Ceza Mahkemesinde değerlendirme aşamasında olduğu görülmüştür.

13. Somut olayda, başvuranın ceza süresinin uzun olması ve koşullu salıverme tarihinin değişmeyeceği sebepleri ile hakkında özel güvenlik tedbiri alınması gerektiğinden Kurumda bulunan yüksek güvenlikli odada tutulduğu anlaşılmıştır. Bu kapsamda başvuranın yüksek güvenlikli odada tutulma halinin mevzuata uygun olduğu, bu bağlamda başvuranın iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

14. Sonuç olarak, yukarıda açıklanan nedenlerle, 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

26/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĐLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye